

MARC VILA

Explotar la misèria

'La Farola' és l'únic mitjà de subsistència per a molta gent. Segons el seu fundador George Mathis, es va crear amb l'objectiu de donar feina i evitar que ningú no hagi de pidolar pel carrer.

La bona voluntat i l'esforç d'aquells que treballen i creuen en causes benèfiques, en algunes ocasions, topen amb l'ambició d'individus que perverteixen els missatges inicials. El creador de la revista del carrer 'La Farola' i l'associació d'ajut al tercer món Humana són dos exemples d'aquestes contradiccions.

El Nadal és una època de generositat general. No en va és quan les ONG intensifiquen les campanyes per recollir diners. I com si fos un tribut per calmar la mala consciència, en aquestes dates hom es mostra especialment caritatiu amb tots aquells que ho demanen. Hi ha, però, qui s'aprofita d'aquesta situació especialment per Nadal, però també durant tot l'any.

Projectes que en principi tenen objectius encomiables alhora tenen aspectes foscos que els fan molt incoherents amb els seus fins. Un cas d'aquests és el de la revista *La Farola*, fundada pel francès

George Mathis l'any 1994 i distribuïda des de Barcelona a quasi tot l'estat. L'objectiu d'aquesta empresa és que la gent no hagi de pidolar. Com a alternativa els ofereixen la possibilitat de vendre la revista al carrer –cosa que és il·legal però que en aquest cas es permet pels seus fins benèfics– i quedar-se'n un marge. De les 200 pessetes que val cada exemplar, el venedor se'n queda 150 i la resta és per a *La Farola*. A més durant l'any es fan dos especials, per Nadal i Reis, que costen 300 pessetes, de les quals 200 se les queda qui ven la revista. A cada venedor li fan un carnet acreditatiu, paga les revistes

per endavant i no en pot vendre més de 40 per no cometre excessos ni convertir el que ha de ser un treball temporal en una feina fixa, lògicament sense cap dels avantatges de la feina fixa. Fins aquí tot és molt correcte. Però internament les coses no han funcionat tan bé.

"És un estafador". Així qualifiquen George Mathis, Antonio Monge i Pilar Argüelles, que durant tres anys i fins a finals d'aquest estiu van ser caps de coordinació i venda a tot l'estat de *La Farola*. Segons aquestes dues persones, la quantitat de pessetes que ingressa la revista és molt superior a

de pessetes; on són les factures de les despeses?"

les despeses que ha de cobrir i tots aquests diners sempre queden sota control de Mathis. "En tres anys, Mathis ha guanyat 700 milions bruts, on són les factures de les despeses?", s'interroguen Monge i Argüelles.

Aquestes xifres milionàries surten si es té en compte que *La Farola*, segons fonts de la publicació, té un tiratge quinzenal de 150.000 exemplars, que es venen quasi tots. Això significa que l'empresa recull 7.500.000 pessetes per cada número, que arriben fins a 20 milions amb els especials. Tots aquests diners, segons l'empresa editora, es destinen a pagar les despeses d'impressió, transport de la impremta als centres de distribució, nòmimes de redacció i administració i lloguers dels locals, "i encara anem molt justos per pagar tot això".

Monge i Argüelles, en canvi, certifiquen que un cop pagades totes les despeses "aquest negoci sí que dona calers, i molts". Aquesta versió és confirmada per altres ex-treballadors de Mathis. De fet, segons diverses impremtes, amb aquests tiratges tan grans el cost per exemplar acostuma a ser de quinze pessetes, per tant el marge que queda per cobrir les altres despeses encara és molt ampli.

Encara que fos cert que la situació actual de la revista no és la més òptima, no és menys cert que en un moment donat Mathis comptava amb beneficis, ja que va voler anar més enllà de la venda de *La Farola* i provà de crear un seguit d'infraestructures per ajudar els més necessitats. Aquesta obra social, per a la qual l'empresa editora es va substituir per una fundació, havia de consistir en menjadors públics, dutxes o rentadores col·lectives; però cap d'aquests projectes no es va arribar a materialitzar mai. Només es va arribar a encarrilar el projecte d'un restaurant-alberg, amb el lloguer d'un local de més de 600 m² al barri de Sants de Barcelona, però ni tan sols es va arribar a condicionar l'espai. L'ex-responsable d'aquest projecte i també ex-apoderat de la societat Nuevas Alternativas, SL, una de les empreses vinculades a *La Farola*, Jor-

Jorge-Omar Enrich: "Mathis es quedava aproximadament un 20% de les vendes de cada número que fèiem de La Farola."

ge-Omar Enrich, assegura que aquella iniciativa era "molt bona i fàcil de fer, però tot es va acabar quan Mathis em va demanar d'encarregar-me també de l'administració de La Fundació i jo vaig voler posar les coses en ordre. Aleshores em va destituir". Enrich explica que Mathis sempre agafava els diners que volia de la caixa de la fundació, "a més, cobrava un 20% de les vendes de *La Farola* per cedir el nom de la publicació. Això són molts calers, el Nadal de 1996, per exemple, es van vendre més de 250.000 exemplars, i per tant vam recaptar 28 milions de pessetes, 5,6 dels quals van anar directament a Mathis".

Sobre la fundació, els actuals gestors de *La Farola* asseguren que no hi havia diners per al pro-

jecte del restaurant i que aquell local concret no reunia cap condició higiènica. "Fer obra social des de *La Farola* és impossible i en canvi aquí tothom venia a vendre motos", assegura la mateixa font, que tanmateix afegeix: "sí que es farà un projecte social, però d'abast molt limitat".

Altres irregularitats que han explicat Monge i Argüelles és que al voltant de la venda de *La Farola* s'han creat unes xarxes mafioses controlades per gent d'origen portuguès i romanès que recullen cada dia milers d'exemplars sense cap control i utilitzen "criats" per a poder vendre totes aquestes revistes en vint-i-quatre hores. Aquestes acusacions també són falses segons l'actual direcció de *La Farola*.

D'empresa en empresa. Si bé al carrer la venda de *La Farola* ajuda milers de persones sense sostre, per dins les coses han estat més aviat tèrboles i contradictòries amb els idíl·lics objectius inicials. Per exemple, l'empresa editora ha canviat sovint. Del número 3 al número 17 *La Farola* era editada per l'empresa El Periódico de la Precariedad, SL, nom que no ha figurat mai en el registre mercantil de Barcelona. Després, del número 18 al 25, l'editorial encarregada de publicar la revista era Homtrade SA, una empresa dedicada a la

A part de 'La Farola', George Mathis també ha impulsat altres revistes d'aquest tipus a països com França, Canadà i Itàlia. La impressió d'aquestes revistes es feia a la mateixa empresa on imprimia *La Farola*, a Manresa.

Ciudadà Mathis

La barba i bigoti blancs d'avi escandinau i la panxa generosa donen a Georges Mathis, 64 anys, l'aspecte de bona persona. Com diuen directius de l'empresa que edita *La Farola*, és com un "Pare Noel; que sempre va en transport públic i es vesteix amb la roba que la gent ens porta als locals de la revista". Aquesta imatge, però, dista molt de la que en tenen alguns dels treballadors que ha tingut a les seves ordres. Per tots aquests, fatalment acomiadats, la imatge de bonhomia de Mathis està totalment pervertida, com si es tractés d'una pel·lícula de por de sèrie B en què l'assassí en sèrie és un pallasso, un nino o la joguina més innocent.

Georges-François-Réné Mathis va fer de taxista durant quaranta-dos anys fins que es va quedar sense feina. Després d'una temporada sense domicili fix

i sovint fent nit a l'estació de Lió, a París, va tenir la genial idea de fer una publicació "de la gent del carrer", anomenada *Le Réverbère*. De fet, això l'any 1993 no era cap novetat, hi havia el precedent de *Macadam*, un setmanari que venien indigents però que des del principi va estar envoltat de rumors de malversació de fons. La gran innovació que va fer Mathis va ser que a partir d'aquell moment els "sense sostre" no solament venien la revista sinó que a més també la redactaven i produïen. Així va començar el seu camí de *magnat* de la premsa del carrer, amb publicacions d'aquest tipus a diversos països del món occidental. Segons el diari *Le Monde*, un dels col·laboradors d'aquella època de Mathis deia que "era una mena de guru, allora temut i admirat" i quan calia no estalviava la força ni la intimidació.

Durant els seus anys daurats, *Le Réverbère* tenia un tiratge de 200.000 exemplars setmanals. Els venedors compraven cada número a 2 o 3 francs i el venien a 10. Els quedava, per tant, un

marge suficient per pagar la pensió aquella nit. Els problemes, però, aviat van aparèixer, i no només pel seu anti-feminisme furibund. El mes de juny de 1996, per exemple, Mathis va ser condemnat per haver plagiat una revista similar feta per un antic col·laborador de *Le Réverbère*. La condemna va coincidir amb la fallida de l'empresa que editava *Le Réverbère*, que va deixar un deute de 4 milions de francs. Tot i així *Le Réverbère* va continuar editant-se a través de dues associacions.

Mathis. Ha estat condemnat per injúries i provocació a l'odi racial.

Pocs mesos després Mathis va tornar a les primeres pàgines de la premsa francesa, aquest cop amb molta més intensitat. El 22 d'octubre de 1996 el fundador de *Le Réverbère* es va haver de presentar davant del Tribunal de gran instància de París "per injúria pública" i per "provocació a la discriminació, a l'odi o a la

violència" envers jueus i maçons. Al banquet dels acusadors hi havia diverses ONG com SOS-Racisme i la lògia maçona del Gran Orient de França. Mathis havia escrit un editorial a *Le Réverbère* de l'11 de març de 1996, en què s'interrogava sobre la independència de la justícia i "el percentatge d'implicació de maçons i jueus" en la política i el món judicial. A més, també criticava directament jueus i maçons i afegia que la "neutralització" d'aquestes dues potències era "indispensable per a l'equilibri civil al món". En el judici, Mathis es va defensar ell mateix, ja que assegurava que no es fiava de cap professional del món jurídic, i va aprofitar per desmarcar-se d'actituds d'extrema dreta. Però no li va servir de gaire, perquè el jutge el va condemnar a pagar una multa per injúries a jueus i maçons. La darrera notícia d'aquest judici va aparèixer el passat 5 de desembre, quan un tribunal va dictaminar que Mathis també era culpable d'incitar a la violència i a l'odi racial. **O. C. / E. R.**

venda de suro i fusta que segons Monge i Argüelles "va ser comprada en liquidació per Mathis" i va utilitzar el venedor número 400 de *La Farola*, José Antonio Herrero, per fer-lo liquidador de la societat.

A partir del número 26 i fins el número 53 *La Farola*, la va editar una fundació del mateix nom, inscrita per Mathis, que n'era el president, la seva dona, Khaddouj Reggaba, tesorera, i com a secretària una societat unipersonal anomenada Nuevas Alternativas, SL, creada també per Reggaba. Va ser precisament aquesta empresa l'encarregada d'editar *La Farola* del número 54 al 61. Paral·lelament en aquesta època la Fundació també va publicar una revista de durada efímera anomenada *Vias Alternativas* i també les versions francesa i italiana de *La Farola*, és a dir *Le Réverbère* i *Qui Zorro*.

Finalment després de l'estiu la fundació va acomiadar els seus treballadors i va començar a publicar *La Farola* l'empresa Ediciones Humanitarias, SL, i a distribuir-la Ideas Sociales, SL, tot i que ni l'una ni l'altra apareixen amb aquest nom al registre mercantil de Barcelona. Per contra, l'actual direcció de les dues societats assegura que sí que hi estan registrades.

Acomiadaments impropis. A més dels canvis d'empreses durant tot aquest temps, *La Farola* també ha tingut problemes amb els seus treballadors, molts dels quals han acabat al carrer. En diverses vistes que ja s'han fet per acomiadament improcedent, els jutges han donat la raó als treballadors. Però com que les empreses i fundació no tenen cap tipus de capital els advocats dels treballadors es queixen que no hi ha possibilitat d'embargar res per cobrar les indemnitzacions. Per això, després d'exhaurir la via de magistratura, ara alguns dels acomiadats es plantegen la via penal contra George Mathis.

Enfront d'aquestes demandes l'actitud dels responsables de *La Farola* ha estat diversa. En alguns casos han demanat advocats d'ofi-

abusar de Georges Mathis i va actuar de mala fe”

ci, segons els defensors d'alguns treballadors, per allargar el procés, i després cap directiu de l'empresa acusada s'ha presentat al jutjat.

Actualment ja hi ha, com a mínim, tres sentències resoltes, paradoxalment però, la direcció actual de *La Farola* nega que s'hagin fet aquests judicis i molt menys que s'hagin dictat sentències. Quan insistim a dir-los que que ja s'han fet les vistes, l'actual direcció se'n desentén: “Això no ho portem nosaltres, se n'encarreguen els advocats d'ofici”. A més, els responsables actuals de la revista afirmen que no es poden responsabilitzar del passat ja que van entrar a l'empresa a principi d'estiu. I pel que fa als acomiadaments, aquestes mateixes fonts asseguren que la decisió ja l'havia presa Mathis. Més tard, però, quan tornem a esmentar els judicis i l'advocat, la direcció de *La Farola* ens respon: “no sé ni on és l'advocat. Avui n'ha vingut un i ara n'he de buscar un altre”.

Netejar 'La Farola'. Ara mateix l'obsessió principal de l'actual direcció de les empreses que editen i distribueixen *La Farola* és fer net i pagar tots els deutes que s'han acumulat fins ara. “Ens hi hem incorporat fa molt poc temps i del passat, no en volem saber res”, i afegeixen per dissipar possibles suspicàcies: “Per primer cop hem contractat un comptable i al mes de febrer farem una auditoria. Precisament era la gent que hi havia abans la que no volia cap control sobre la seva feina”.

Preguntats sobre els acomiadaments i l'esllanguiment de la Fundació La Farola, aquestes fonts asseguren que el problema va ser que “molta gent va abusar de la confiança de Mathis i van actuar amb mala fe. La prova és que fins i tot van amenaçar d'agredir-nos i vam haver de posar una denúncia a la policia. Ara, no puc dir més del que feien aquesta gent perquè són coses que fan pujar els colors. Aquestes persones tenien molt a callar, i han esbomat als periodistes coses que havien fet ells”. L'única falla que accepta l'actual direcció és que a Mathis la cambra de comerç francesa li recomanés

MARC VILA

L'actual direcció de les empreses vinculades a 'La Farola' nega que hi hagi beneficis i asseguren que al febrer faran una auditoria.

MARC VILA

una empresa que li va fer malament els papers legals; i d'altra banda que agafés gent del carrer —com ho eren Antonio i Pilar— i els donés llocs de responsabilitat, “això és el pitjor que ha fet i (...) de gent que robi, aquí no en volem”, i afegeixen: “hi ha molts lladres de pobres”.

Precisament Antonio Monge i Pilar Argüelles, actualment a l'atur, volen que Mathis els denunciï: “així no ho haurem de fer nosaltres i ens estalviarem el cost del judici”.

L'introbable Mathis. Posar-se en contacte amb George Mathis per aclarir totes aquestes qüestions és complicat, com reconeix l'actual direcció de la revista: “a nosaltres també ens costa localitzar

Mathis perquè sempre va amunt i avall. I en tot cas li són indiferents les mentides que es diuen en contra seva”. Si hi insistim, la resposta és la mateixa amb una nova forma: “primer arreglem-ho tot, i posem-ho en mans de la justícia, que fins ara ha estat abandonat de la mà de Déu”.

La justícia de moment no tocarà George Mathis, almenys per irregularitats laborals. La seva única vinculació oficial amb *La Farola* ha estat com a propietari del nom de la publicació. Caldrà esperar fins que el demandin directament per estafa o fins que ell acusi alguns treballadors de lladres. Fins aleshores no s'haurà fet net de veritat.

Oriol Cortacans / Enric Rimbau

Dalt, Pilar Argüelles i Antonio Monge. Durant tres anys foren els responsables de distribuir 'La Farola' a tot l'estat. Segons el jutge, Argüelles i Monge van ser acomiadats a finals de l'estiu de manera improcedent. Tots dos han denunciat que xarxes mafioses amb persones d'origen portuguès i romanès venen *La Farola* sense cap mena de control.